

**WYMAGANIA EDUKACYJNE (WARUNKI I SPOSOBY OCENIANIA)
Z GEOGRAFII DLA KLASY VIII
W PUBLICZNEJ SZKOLE PODSTAWOWEJ W ZARĘBACH
im. Bolesława Chrobrego w Zarębach**

II ETAP EDUKACYJNY: KLASA VIII

Cele kształcenia - wymagania ogólne

- Czytanie map różnej treści,
- Wyjaśnianie prawidłowości występujących w cyklach astronomicznych i społecznych
- Umiejętność dokonywania planowych oraz systematycznych obserwacji,
- Umiejętność odczytywania i wykorzystywania oraz sporządzania dokumentacji geograficznej (dane statystyczne, wykresy, diagramy, ryciny),
- Umiejętność dokonywania obliczeń (odległości, różnicy wysokości, średnich temperatur, amplitudy, spadku temperatury z wysokością, wysokości słońca w różnych szerokościach geograficznych, różnic czasowych),
- Umiejętność posługiwania się słownictwem, terminologią i symboliką geograficzną,
- Wartościowanie działalności człowieka w środowisku przyrodniczym

Ocenianie ma na celu:

1. Poinformowanie ucznia o poziome jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie,
2. Pomoc uczniowi w samodzielnym planowaniu własnego rozwoju,
3. Motywowanie ucznia do dalszej pracy,
4. Dostarczenie rodzicom (prawnym opiekunom) oraz nauczycielom informacji o postępach, trudnościach i specjalnych uzdolnieniach ucznia,
5. Umożliwienie nauczycielom doskonalenie organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.

Wykaz umiejętności i wiadomości dla danego poziomu przedstawiony jest uczniom na początku roku szkolnego poprzez omówienie programu nauczania w danej klasie z jednoczesnym wskazaniem na kierunek pracy, częstotliwość i sposób uzyskania oceny.

Ogólne składniki stanowiące przedmiot oceny to:

1. Zakres wiadomości i umiejętności,
2. Rozumienie materiału naukowego,
3. Umiejętność stosowania wiedzy,
4. Kultura przekazywania wiadomości.

Oceny są jednocześnie informacją dla rodziców, wychowawcy klasy, dyrektora szkoły oraz nadzoru pedagogicznego o:

1. Efektywność procesu nauczania i uczenia się,
2. Wkładzie uczniów w prace nad własnym rozwojem,
3. Postępów uczniów.

Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów

Wypowiedzi ustne

*** Prace pisemne:**

- a) **sprawdziany** (Prace klasowe zapowiadane są tydzień wcześniej, a poprzedza je

powtórzenie i podsumowanie wiadomości. Jeżeli uczeń był nieobecny, zobowiązany jest do napisania zaległej pracy w terminie dwóch tygodni od przyścia do szkoły. Prac pisemnych nie wydaje się rodzicom do domu oraz nie wykonuje się ich kopii. Mogą się z nimi zapoznać

podczas indywidualnych konsultacji z nauczycielem lub w trakcie zebrań.)

b) **kartkówki** (z trzech ostatnich lekcji, sprawdzające wybrane umiejętności np. odczytywanie treści mapy, graficznych sposobów przedstawiania zjawisk itp.).

c) **konturówki** (sprawdzające umiejętność orientacji na mapie w kl.VIII)

* **Aktywność i praca na lekcji** (indywidualna i w zespołach grupowych – tu: zaangażowanie, umiejętność komunikowania się i współpracy w zespole, korzystanie z różnych źródeł informacji, efektywność pracy).

* **Podstawowe umiejętności praktyczne** (czytanie mapy, interpretacja rysunku, orientacja w terenie – położenie, kierunki, dokonywanie podstawowych obliczeń stosowanych w geografii; czytanie i graficzna interpretacja danych liczbowych).

* **Praca domowa** (krótkoterminowa – zadania w zeszycie ćwiczeń, inne: polecenia z lekcji na lekcję; długoterminowa –plakaty i inne opracowania tematyczne do lekcji).

* **Aktywność** obejmująca prezentowanie wyników swojej pracy w różnej formie (konkursy przedmiotowe, udział projektach oraz innych przedsięwzięciach przedmiotowych).

***Zeszyt przedmiotowy** (sprawdzany pod kątem staranności i systematyczności)

Zasady organizowania i oceniania prac pisemnych:

1. Sprawdzian, praca klasowa i test są formą sprawdzania wiadomości i umiejętności oraz trwają co najmniej 1 godzinę lekcyjną;

a) O terminie sprawdzianu, pracy klasowej lub testu, nauczyciel powiadamia uczniów z tygodniowym wyprzedzeniem (może odnotować ten fakt w dzienniku),

b) Każdy sprawdzian, pracę klasową lub test poprzedza lekcja utrwalająca,

c) Uczniowie znają zakres sprawdzanej wiedzy i umiejętności oraz kryteria oceniania,

d) Punkty uzyskane ze sprawdzianów, prac klasowych, testów i kartkówek, przeliczane są na stopnie według następującej skali:

- 100% - celujący (6)
- 99% – 91% - bardzo dobry (5)
- 90% – 71 % - dobry (4)
- 70% – 51% - dostateczny (3)
- 50% – 31% - dopuszczający (2)
- 30% – 0% - niedostateczny (1)

1. **Kartkówka** obejmuje treści edukacyjne oraz umiejętności z 1-3 ostatnich lekcji i trwa 10 – 15 minut. Kartkówka nie musi być zapowiadana, a uzyskana z niej ocena nie podlega poprawie.

2. **Prace domowe** - zadawane czasami, sprawdzane i oceniane na bieżąco.

Sposoby poprawiania sprawdzianów, prac klasowych i testów:

a) Uczeń ma możliwość poprawienia ocen ze sprawdzianów, prac klasowych i testów w ciągu 2 tygodni po oddaniu pracy w wyznaczonym wolnym czasie ucznia i nauczyciela,

- b) Uczeń nieobecny na sprawdzianie, pracy klasowej czy teście z powodu uzasadnionej nieobecności zobowiązany jest do napisania ich w terminie uzgodnionym z nauczycielem,
- c) Uczeń poprawia tylko raz sprawdzian, pracę klasową czy test, a do dziennika wstawiane są obie oceny.

Sprawdzane i oceniane sprawdziany, prace klasowe, testy oraz inna dokumentacja dotycząca oceniania może być udostępniona uczniowi lub jego rodzicom/prawnym opiekunom do końca danego roku szkolnego.

Zasady przygotowania się do zajęć oraz poprawiania ocen:

1. Każdy uczeń ma prawo do poprawy ocen cząstkowych – w terminie uzgodnionym z nauczycielem.
2. W razie nieobecności na zajęciach, uczeń ma obowiązek nadrobić zaległości w terminie uzgodnionym z nauczycielem (termin ten zależy od czasu trwania nieobecności).
3. Uczeń ma prawo do jednokrotnego w ciągu półrocza zgłoszenia nieprzygotowania się do lekcji, np.
 - a) Brak pracy domowej lub brak książki czy zeszytu lub brak potrzebnych pomocy;
 - b) Jedna „niegotowość” do odpowiedzi z 3 ostatnich lekcji (nieprzygotowanie nie dotyczy zapowiedzianych prac klasowych, testów, sprawdzianów oraz kartkówek).
1. Za każdy brak pracy domowej czy brak pomocy (np. podręcznik, zeszyt ćwiczeń, praca wytwórcza) czy brak odpowiedzi na pytanie nauczyciela, uczeń otrzymuje punkty ujemne (-)”. Natomiast po wykorzystaniu limitu, czyli za 3 –cim razem „nieprzygotowaniem” do lekcji, uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.
2. Każde nieprzygotowanie uczeń powinien zgłosić przed rozpoczęciem lekcji (najpóźniej po sprawdzeniu listy obecności).

Częstotliwość oceniania:

- a) Sprawdzian, praca klasowa lub test – minimum 1-2 oceny w półroczu,
- b) Odpowiedź ustna – minimum 1 ocena w półroczu,
- c) Praca domowa – 1-2 oceny w półroczu, w zależności od potrzeb,
- d) Ćwiczenia praktyczne lub prace wytwórcze – minimum 2-3 oceny w półroczu, w zależności od potrzeb,
- e) Zeszyt przedmiotowy – minimum 1 ocena w półroczu,
- f) Aktywność na zajęciach – minimum 1-2 oceny w półroczu.

Sposoby oceniania:

- 1) Ocena
- 2) Plusy/minusy,
- 3) Pochwała.

Skala ocen:

1. Ocena celująca – 6
2. Ocena bardzo dobra – 5,
3. Ocena dobra – 4,
4. Ocena dostateczna – 3,
5. Ocena dopuszczająca – 2,
6. Ocena niedostateczna – 1.

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania przez ucznia poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych - geografia, wynikających z realizowanego przez siebie programu nauczania - Program nauczania geografii w klasach V-VIII - Arkadiusz Głowacz, Agnieszka Lechowicz, Maciej Lechowicz, Piotr Stankiewicz

OGÓLNE KRYTERIA I WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE STOPNIE

Ocena niedostateczna

Uczeń nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności zawartych w wymaganiach podstawy programowej dla szkoły podstawowej – potrzebnych do kontynuowania nauki. W szczególności: wykazuje brak systematyczności i chęci do nauki, nie posiada podstawowej orientacji na mapie, nie wykonuje zadań domowych, nie potrafi samodzielnie korzystać z różnych źródeł, w tym treści podręcznika, nie pracuje na lekcji, nie potrafi rozwiązać zadań teoretycznych i praktycznych o elementarnym stopniu trudności samodzielnie, w grupie lub nawet przy pomocy nauczyciela, nie udziela prawidłowych odpowiedzi na większość zadanych mu pytań.

* Ocena dopuszczająca

Uczeń ma braki w wymaganiach koniecznych z zakresu wiadomości i umiejętności. Tu: opanował w stopniu elementarnym umiejętność czytania map, posiada elementarną orientację na mapie świata, Europy i Polski, posługuje się w stopniu elementarnym słownictwem i terminologią geograficzną w mowie żywej i pisanej, samodzielnie rozwiązuje i wykonuje zadania o niewielkim stopniu trudności, przejawia chęć i gotowość pracy i współpracy, umie wykorzystywać różne źródła informacji, przy czym objawia się to jako praca odtwórcza, wskazująca na słabe zrozumienie polecenia, nadrabia zaległości, przy pomocy nauczyciela udziela odpowiedzi na proste pytania.

* Ocena dostateczna

Uczeń opanował podstawowe wiadomości i wybrane umiejętności określone podstawą programową. W szczególności : **posiada podstawową orientację na mapie** i w przestrzeni geograficznej, poprawnie wyraża swoje myśli w prostych i typowych przykładach w mowie żywej i pisanej, **przy wypowiedzi widać nieliczne błędy, odpowiedź ustana odbywa się przy pomocy nauczyciela zadającego kolejne pytania**, samodzielnie i w grupie rozwiązuje poprawnie nieskomplikowane polecenia, **potrafi naśladować podobne rozwiązania w analogicznych sytuacjach**, wartościuje elementy działalności człowieka środowisku, poprawnie odczytuje dane z tekstu, rysunków, diagramów, tabel, przetwarza proste dane na wykresy, wykonuje wybrane, proste obliczenia stosowane w geografii, z pomocą nauczyciela poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do rozwiązywania sytuacji problemowych.

* Ocena dobra

Uczeń opanował wiadomości i umiejętności w stopniu dobrym. W szczególności: pracuje systematycznie, a jego przygotowanie, choć pełne jest różnie jakościowo, **posiada dobrą orientację na mapie świata, czyta ze zrozumieniem mapy tematyczne, dokonuje poprawnych interpretacji różnorodnych tekstów źródłowych, udziela zasadniczo samodzielnie odpowiedzi, choć** uwidaczniają się **niewielkie braki w wiedzy lub wypowiedź nie wyczerpuje omawianego zagadnienia**, wiadomości i umiejętności podstawowe są dla niego zrozumiałe, potrafi samodzielnie rozwiązywać zadania o pewnym stopniu trudności tu: treści przystępne, średnio trudne, wykonuje wszystkie obliczenia stosowane w geografii, dostrzega zależności przyczynowo-skutkowe, łączy zagadnienia w logiczne ciągi, opanował umiejętność dokonywania interpretacji prostych zjawisk przedstawianych graficznie, w mowie żywej i pisanej posługuje się językiem poprawnym pod względem merytorycznym, stylistycznym i gramatycznym, potrafi wartościować działalność człowieka środowisku, aktywnie i efektywnie pracuje i współpracuje w zespołach grupowych, chętnie wykonuje dodatkowe zadania.

* ocena bardzo dobra

Uczeń w stopniu wyczerpującym opanował materiał przewidziany w podstawie programowej dla danej klasy oraz praktycznie stosuje umiejętności z zakresu kluczowych kompetencji w edukacji geograficznej. W szczególności: **przygotowanie ucznia do lekcji jest pełne, wszechstronne oraz systematyczne, sprawnie posługuje się wiadomościami i zdobytymi umiejętnościami, podczas wypowiedzi ustnej samodzielnie potrafi interpretować omawiane zagadnienie, jego wypowiedź jest ładna, ciekawa i poprawna pod względem merytorycznym, stylistycznym i gramatycznym, samodzielnie dokonuje interpretacji treści mapy i innych materiałów źródłowych, obok prawidłowego wnioskowania przeprowadza proste analizy zjawisk, potrafi zastosować wiedzę w praktycznym działaniu, chętnie wykonuje zadania i prace dodatkowe, wykorzystuje różne źródła informacji do pogłębiania swojej wiedzy, bierze aktywny udział w przedsięwzięciach o charakterze środowiskowym, wnosi twórczy wkład w realizację zadań oraz omawianych zagadnień, pracuje nad własnym rozwojem lub bierze aktywny udział w konkursach o treściach geograficznych.**

* Ocena celująca

Uczeń spełnia wszystkie kryteria ujęte w wymaganiach, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania, a ich efekty potrafi zaprezentować innym w konkretnej formie.

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA I WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE STOPNIE

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Uczeń potrafi: Dział 1. Azja 1. Azja jako kontynent kontrastów geograficznych	☐ wskazać na mapie umowną granicę między Europą a Azją; ☐ odczytać z mapy współrzędne geograficzne skrajnych punktów Azji.	☐ obliczyć rozciągłość południkową Azji; ☐ opisać konsekwencje dużej rozciągłości południkowej i równoleżnikowej Azji.	☐ przywołać przykłady skrajnych wartości zjawisk geograficznych w Azji, w szczególności w odniesieniu do: ukształtowania terenu, klimatu, sieci rzecznej, gęstości zaludnienia oraz wartości PKB.	☐ uzasadnić na podstawie map ogólnogeograficznych i tematycznych, że Azja jest obszarem wielkich kontrastów geograficznych; ☐ wyjaśnić zróżnicowanie rozmieszczenia ludności w Azji.	☐ podać przyczyny zróżnicowania gospodarczego państw Azji; ☐ proponować działania zmierzające do ograniczenia ubóstwa w najbiedniejszych krajach Azji.
2. Kultura ryżu w					

klimacie monsunowym

- opisać, na podstawie klimatogramu roczny przebieg temperatury powietrza i opadów w klimacie zwrotnikowym monsunowym;
- wyjaśnić, dlaczego podstawą żywienia mieszkańców Azji Wschodniej i Południowo-Wschodniej jest ryż.
- porównać warunki klimatyczne w klimacie zwrotnikowym suchym i klimacie zwrotnikowym monsunowym;
- wyjaśnić różnice w wilgotności powietrza podczas monsunu letniego i zimowego.
- wyjaśnić mechanizm powstawania monsunu letniego i zimowego;
- opisać zastosowanie ryżu w życiu codziennym mieszkańców Azji Południowo-Wschodniej.
- wykazać związek między cechami klimatu monsunowego a rytmem upraw i „kulturą ryżu” w Azji Południowo-Wschodniej.
- wyjaśnić, dlaczego opóźniający się monsun letni może być przyczyną wystąpienia klęski głodu.

3. Pacyficzny pierścień ognia

- wyjaśnić, w jaki sposób dochodzi do powstawania trzęsień ziemi;
- zdefiniować tsunami;
- wskazać na mapie obszar określany jako pacyficzny pierścień ognia.
- opisać, na podstawie mapy tematycznej, rozmieszczenie płyt litosfery;
- wyjaśnić związek między przebiegiem granic płyt litosfery a występowaniem rowów tektonicznych, wulkanów, trzęsień ziemi i tsunami.
- zidentyfikować prawidłowości w rozmieszczeniu zjawisk sejsmicznych i wulkanicznych w odniesieniu do płyt litosfery;
- wymienić negatywny wpływ trzęsień ziemi i tsunami na życie człowieka.
- opisać sposoby zapobiegania tragicznym skutkom trzęsień ziemi i tsunami;
- analizować możliwości przewidywania niebezpiecznych zjawisk sejsmicznych oraz zapobiegania ich skutkom.
- korzystać z nowoczesnych aplikacji informujących o wystąpieniu zjawisk sejsmicznych;
- podać podstawowe zasady zachowania podczas wystąpienia trzęsień ziemi.

4. Japonia

- opisać na podstawie mapy położenie fizycznogeograficzne Japonii;
- wymienić podstawowe grupy produktów wytwarzanych w Japonii.
- uzasadnić, że Japonia jest obecnie jedną z najpotężniejszych i najnowocześniejszych gospodarek świata.
- opisać warunki przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz określić ich wpływ na rozwój gospodarczy kraju.
- ocenić wpływ warunków przyrodniczych i społeczno-kulturowych na rozwój gospodarczy Japonii.
- zdefiniować problemy mieszkańców Japonii związane m.in. z pogonią za sukcesem i dążeniem do maksymalizowania wydajności pracy.

5. Chiny

- opisać, na podstawie mapy, zróżnicowanie przestrzenne gęstości zaludnienia w Chinach.
- podać najważniejsze czynniki rozmieszczenia ludności w Chinach;
- wymienić kierunki rozwoju gospodarczego Chin.
- wymienić i wyjaśnić dawne, obecne oraz przyszłe wyzwania demograficzne Chin;
- zaprezentować główne kierunki rozwoju gospodarczego Chin w XXI w.
- wyjaśnić cele, zasady oraz dokonać oceny polityki jednego dziecka.
- prognozować zmiany roli i znaczenia Chin w światowej gospodarce i polityce.

6. Indie

- opisać przestrzenne zróżnicowanie poziomu rozwoju gospodarczego Indii na podstawie mapy;
- podać przykłady czynników utrudniających i ułatwiających rozwój
- wyjaśnić wyjątkowość struktury społecznej w Indiach;
- ocenić rolę
- szeregować czynniki rozwoju gospodarczego Indii według ich znaczenia dla sytuacji
- wskazać kierunki rozwoju społecznego Indii, które mogą mieć kluczowy wpływ na rozwój

opisać zmiany liczby ludności w Indiach.

społeczno- - gospodarczy Indii;
 dokonać charakterystyki wybranych przemian gospodarczych w Indiach.

czynników społecznych, w tym kontrastów dla rozwoju gospodarczego Indii.

ekonomicznej kraju i jego mieszkańców;
 wyjaśnić znaczenie przemysłu nowoczesnych technologii w rozwoju gospodarczym Indii.

gospodarczy w przyszłości.

7. Bliski Wschód

wskazać na mapie miejsca wybranych konfliktów na Bliskim Wschodzie;
 podać najważniejsze cechy odróżniające region Bliskiego Wschodu od innych regionów na świecie;
 wymienić najważniejsze cechy Islamu.

opisać wielkość i rozmieszczenie złóż ropy naftowej na Bliskim Wschodzie;
 wyjaśnić znaczenie zasobów ropy naftowej dla gospodarek państw bliskowschodnich .

dokonać ogólnej charakterystyki kultury Bliskiego Wschodu ze szczególnym uwzględnieniem struktury religijnej;
 ocenić wpływ czynników społecznych na poziom i tempo rozwoju gospodarczego państw na Bliskim Wschodzie.

ocenić planowane kierunki rozwoju społeczno- - gospodarczego państw na Bliskim Wschodzie pragnących unowocześnić strukturę swojej gospodarki.

wykazać wieloaspektowość konfliktów obserwowanych na Bliskim Wschodzie;
 udowodnić funkcjonowanie stereotypowego postrzegania regionu Bliskiego Wschodu w świadomości wielu Europejczyków.

8. Podsumowanie działu

Dział 2. Afryka

9. Afryka na mapie

wymienić charakterystyczne elementy środowiska przyrodniczego Afryki.

opisać charakterystyczne elementy środowiska przyrodniczego Afryki.

przedstawić główne cechy krajobrazów Afryki;
 wyjaśnić genezę wybranych elementów środowiska przyrodniczego Afryki.

wyjaśnić zależności między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego Afryki;
 wykazać cechy świadczące o zróżnicowaniu środowiska przyrodniczego Afryki;
 nazwać i wskazać na mapie przykładowe krainy w Afryce.

scharakteryzować wyjątkowe zjawiska przyrodnicze w Afryce i wyjaśnić ich pochodzenie;
 nazwać i wskazać na mapie przykładowe krainy Afryki i omówić ich specyfikę.

10. Zróżnicowanie klimatyczne Afryki

nazwać główne masy powietrza i typy opadów występujące w Afryce;
 wymienić strefy klimatyczne - - roślinne w Afryce.

opisać dowolną strefę klimatyczno-roślinną Afryki;
 wskazać rejony obfitych opadów i susz w Afryce.

opisać dowolną strefę klimatyczno-roślinną Afryki uwzględniając gospodarowanie człowieka w tej strefie;
 wskazać rejony obfitych opadów i susz w Afryce określając przyczyny występujących różnic.

omówić cyrkulację mas powietrza w strefie międzyzwrotnikowej;
 wyjaśnić wzajemne zależności między strefami klimatycznymi i roślinnymi;
 wskazać na mapie zasięgi występowania poszczególnych stref klimatyczno-roślinnych w

wykazać specyfikę cyrkulacji mas powietrza nad Afryką;
 wskazać konsekwencje przyrodnicze i gospodarcze cyrkulacji mas powietrza w Afryce;
 porównać strefy klimatyczno- - roślinne w Afryce pod względem możliwości ich

			Afryce.	zagospodarowani a przez człowieka.	
11. Gospodarowanie w strefie suchej	☐ podać definicje terminów: Sahel, nomadowie, pustynnienie; ☐ wskazać na mapie region Sahelu.	☐ określić warunki przyrodnicze charakterystyczne dla Sahelu.	☐ wskazać sposoby tradycyjnego gospodarowania w strefie Sahelu; ☐ wymienić przyczyny pustynnienia.	☐ określić kierunki zmian sposobów tradycyjnego gospodarowania w strefie Sahelu.	☐ omówić przyczyny pustynnienia i wskazać sposoby zapobiegania temu procesowi.
12. Na wakacje do Kenii	☐ pokazać położenie Kenii na mapie; ☐ nazwać walory przyrodnicze Kenii.	☐ wymienić kilka walorów turystycznych Kenii.	☐ wskazać rodzaje turystyki, jakie mogą być realizowane w Kenii.	☐ określić znaczenie rozwoju turystyki dla państw Afryki.	☐ wskazać możliwe konsekwencje dla gospodarki i środowiska przyrodniczego Kenii związane z rozwojem turystyki.
13. Rolnictwo w Afryce	☐ wskazać obszary nadwyżek i niedoborów wody.	☐ podać nazwy roślin uprawnych Afryki; ☐ wymienić sposoby gospodarowania w Afryce.	☐ opisać problemy rolnictwa Afryki.	☐ wyjaśnić przyczyny problemów rolnictwa w Afryce.	☐ przedstawić przykłady pomocy międzynarodowej dla społeczeństwa Afryki i ocenić ich skuteczność.
14. Głód i niedożywienie	☐ określić wartości przyrostu naturalnego w Afryce.	☐ przedstawić główne problemy Afryki; ☐ wskazać regiony głodu i niedożywienia w Afryce.	☐ analizować przyczyny głodu i niedożywienia w Afryce.	☐ przedstawić sposoby rozwiązania problemu głodu i niedożywienia oraz ocenić ich skuteczność.	☐ przedstawić wskazane problemy Afryki (konflikty, choroby).
15. Różne oblicza Afryki	☐ nazwać główne surowce mineralne występujące w Afryce.	☐ wskazać regiony słabiej i lepiej rozwinięte gospodarczo w Afryce.	☐ wskazać dziedziny gospodarki mogące rozwijać się wspólnie w Afryce.	☐ omówić specyfikę gospodarki państw słabo i średnio rozwiniętych gospodarczo w Afryce; ☐ omówić uwarunkowania społeczne w Afryce.	☐ wskazać na przyczyny zróżnicowanego rozwoju państw Afryki.
16. Podsumowanie działu					
17. Ameryka na mapie	☐ wskazać na mapie główne jednostki fizycznogeograficzne Ameryki Północnej i Południowej.	☐ opisać warunki naturalne Ameryki Północnej i Południowej.	☐ scharakteryzować cechy środowiska przyrodniczego regionu; ☐ scharakteryzować	☐ określić związki między poszczególnymi elementami środowiska przyrodniczego Ameryki Północnej	☐ Przedstawić, korzystając z map tematycznych, prawidłowości w ukształtowaniu powierzchni Ameryki Północnej

			wody powierzchniowe Ameryki Południowej i Północnej.	i Południowej.	i Południowej.
18. Kanada – lasy i Wielkie Równiny	☐ wskazać na mapie zasięg lasów i prerii w Kanadzie.	☐ wymienić czynniki przyrodnicze wpływające na przesunięcie granicy lasów w Kanadzie.	☐ wskazać przyczyny przekształcenia większości prerii w obszary rolnicze.	☐ określić związki między obszarami uprawnymi i lasami a gospodarką Kanady.	☐ przedstawić historyczne uwarunkowania rozwoju rolnictwa i gospodarki leśnej w Kanadzie.
19. Wielkie kataklizmy klimatyczne	☐ zdefiniować pojęcia: cyklon tropikalny, huragan, tornado, powódź i wskazać na mapie regiony występowania tych zjawisk.	☐ przedstawić konsekwencje katastrofalnych zjawisk przyrodniczych.	☐ określić warunki niezbędne do uformowania się cyklonu tropikalnego; ☐ wymienić przyrodnicze skutki powodowane przez huragany.	☐ przedstawić zależności między działalnością człowieka a intensyfikacją zjawisk katastrofalnych.	☐ ocenić skalę zagrożeń jakie stwarzają kataklizmy naturalne w Stanach Zjednoczonych.
20. Amazonia	☐ scharakteryzować las równikowy.	☐ przedstawić znaczenie lasu równikowego dla Ziemi.	☐ przedstawić piętrowość roślinną lasu równikowego; ☐ wymienić przyczyny deforestacji Amazonii.	☐ określić związki między warunkami środowiska lasu równikowego a rozwojem gospodarczym tego regionu.	☐ przedstawić szanse i zagrożenia związane z kontynuacją obecnej polityki gospodarczej Brazylii.
21. Rdzenni mieszkańcy Ameryki	☐ wymienić wybrane nazwy grup, plemion rdzennej ludności Ameryki Północnej i Południowej; ☐ wskazać regiony, w których nadal żyją plemiona nie podlegające wpływowi cywilizacji.	☐ wskazać przyczyny zaniku rdzennej ludności obu Ameryk; ☐ zdefiniować pojęcia: Indianin, Kreol, Metys, Mulat, rasizm.	☐ scharakteryzować zróżnicowanie etniczne społeczeństwa Ameryki Północnej i Południowej; ☐ przedstawić problemy rdzennej ludności Ameryki.	☐ wymienić i wskazać na mapie państwa Ameryki, w których rdzenni mieszkańcy stanowią znaczny odsetek społeczeństwa.	☐ przedstawić historyczne zmiany sytuacji rdzennej ludności obu Ameryk; ☐ ocenić tendencje zmian w relacjach między ludnością rdzenną i napływową, występujące w różnych krajach obu Ameryk.
22. Wielkie miasta półkuli zachodniej	☐ wskazać wielkie miasta Ameryki Południowej i Północnej; ☐ zdefiniować pojęcie urbanizacji; ☐ wskazać na mapie megalopolis w Stanach Zjednoczonych.	☐ wymienić problemy wielkich miast Ameryki Południowej; ☐ zdefiniować pojęcie dzielnic nędzy.	☐ podać przyczyny i skutki urbanizacji pozornej; ☐ przedstawić cechy megalopolis.	☐ wyjaśnić wpływ warunków środowiska przyrodniczego na lokalizację i funkcjonowanie miast w Ameryce Południowej i Północnej.	☐ przedstawić historyczne uwarunkowania współczesnej sytuacji polityczno-gospodarczej państw Ameryki Południowej i Północnej.
23. Potęga gospodarcza świata –	☐ wymienić elementy	☐ wymienić cechy wybranej	☐ opisać warunki rozwoju	☐ przedstawić rolę usług w	☐ określić wpływ wielkich

Stany Zjednoczone	<p>środowiska przyrodniczego Stanów Zjednoczonych wpływające na specyfikę tego kraju;</p> <p>☐ wyjaśnić pojęcie technopolia i podać przykład.</p>	<p>nowoczesnej gałęzi przemysłu;</p> <p>☐ wymienić przyczyny marnowania żywności w Stanach Zjednoczonych.</p>	<p>nowoczesnych gałęzi przemysłu w Stanach Zjednoczonych;</p> <p>☐ na podstawie danych statystycznych określić pozycję Stanów Zjednoczonych w gospodarce światowej.</p>	<p>gospodarce Stanów Zjednoczonych.</p>	<p>koncernów na gospodarkę Stanów Zjednoczonych i świata.</p>
--------------------------	--	--	--	---	---

24. Podsumowanie działu

Dział 4. Australia i Oceania. Obszary okołobiegunowe

25. Australia i

Oceania mapie

☐ wymienić elementy środowiska przyrodniczego Australii oraz Oceanii wpływające na specyfikę tych obszarów.	☐ przedstawić wybrane elementy środowiska przyrodniczego Australii.	☐ wyjaśnić genezę wybranych elementów środowiska przyrodniczego Australii oraz wysp Oceanii.	☐ scharakteryzować klimat oraz roślinność Australii i wysp Oceanii.	☐ podać przykłady charakterystycznych zjawisk przyrodniczych w Australii i Oceanii oraz wyjaśnić ich pochodzenie.

26. Człowiek w Australii

☐ nazwać grupy ludności zamieszkujące Australię;	☐ wskazać regiony koncentracji ludności w Australii.	☐ wskazać najważniejsze działy gospodarki Australii;	☐ omówić przyczyny nierównomiernego rozmieszczenia ludności Australii.	☐ omówić relacje między rdzennymi mieszkańcami Australii a przybyszami z Europy;	☐ scharakteryzować rolnictwo Australii.	☐ wyjaśnić zależności między elementami środowiska przyrodniczego a gospodarką Australii.	☐ wyjaśnić jak położenie Australii wpływa na gospodarkę tego kraju.

27. Antarktyda – kraina lodu

☐ wyjaśnić pojęcia: Antarktyda, Antarktyka, Arktyka;	☐ wskazać na mapie Antarktydę, Antarktykę, Arktykę.	☐ podać cechy środowiska przyrodniczego Antarktyki.	☐ wyjaśnić przyczyny występowania specyficznych warunków środowiska przyrodniczego na obszarach podbiegunowych.	☐ opisać działalność człowieka na obszarach podbiegunowych.	☐ opisać warunki życia w polarnej stacji badawczej.	☐ opisać badania jakie są prowadzone na stacjach polarnych.	☐ opisać przyczyny zainteresowania człowieka obszarami polarnymi;	☐ opisać warunki życia w polarnej stacji badawczej.	☐ przedstawić historię odkryć polarnych.	☐ ocenić znaczenie badań polarnych dla gospodarki i nauki.

28. Na stacji polarnej

☐ wyjaśnić pojęcia: Antarktyda, Antarktyka, Arktyka;	☐ wskazać na mapie Antarktydę, Antarktykę, Arktykę.	☐ podać cechy środowiska przyrodniczego Antarktyki.	☐ opisać przyczyny występowania specyficznych warunków środowiska przyrodniczego na obszarach podbiegunowych.	☐ opisać działalność człowieka na obszarach podbiegunowych.	☐ opisać warunki życia w polarnej stacji badawczej.	☐ opisać badania jakie są prowadzone na stacjach polarnych.	☐ opisać przyczyny zainteresowania człowieka obszarami polarnymi;	☐ opisać warunki życia w polarnej stacji badawczej.	☐ przedstawić historię odkryć polarnych.	☐ ocenić znaczenie badań polarnych dla gospodarki i nauki.

29. Podsumowania działu

Informowania uczniów o ocenach i osiągnięciach:

W czasie pierwszych lekcji nauczyciel zapoznaje uczniów z treściami podstawy programowej oraz z wymaganiami edukacyjnymi z danego przedmiotu. Każdorazowo po wykonaniu przydzielonego

zadania oraz w czasie omawiania prac kontrolnych uczniowie uzyskują informacje o uzyskanej ocenie. Po zapoznaniu się z ocenioną przez nauczyciela pracą, uczniowie mogą prosić o dodatkowe wyjaśnienia, jeśli cokolwiek jest dla nich niejasne. W uzasadnionych sytuacjach, nauczyciel weryfikuje ocenę zgodnie z ustalonymi kryteriami. Pozostałe kwestie związane z informowaniem uczniów o ocenach, mają charakter indywidualnej umowy, zawartej między uczniem a nauczycielem.

Sposób informowania rodziców/prawnych opiekunów:

1. Nauczyciel/wychowawca na pierwszym zebraniu informuje rodziców/prawnych opiekunów o wymaganiach edukacyjnych wynikających z realizowanego programu nauczania oraz sposobach sprawdzania i oceniania osiągnięć edukacyjnych uczniów.
2. Informacje o ocenach cząstkowych oraz o przewidywanych ocenach klasyfikacyjnych śródrocznych i rocznych przekazuje wychowawca klasy na zebraniu ogólnym z rodzicami/prawnymi opiekunami na podstawie zapisu w dzienniku. Informacje takie można uzyskać także w czasie indywidualnych konsultacji (zgodnie z harmonogramem szkoły). Wtedy też możliwe jest udostępnienie rodzicom/prawnym opiekunom prac pisemnych uczniów i innych ocenionych form prac uczniów oraz wgląd do dziennika. Informacja może mieć formę ustną i pisemną. Dopuszczalne są również inne formy przekazania informacji o osiągnięciach ucznia, uzgodnione między rodzicem a nauczycielem.

Sposób ustalenia oceny śródrocznej i rocznej:

1. Ocena klasyfikacyjna nie jest średnią arytmetyczną otrzymanych ocen. Przy ustaleniu oceny śródrocznej i rocznej nauczyciel bierze pod uwagę stopnie ucznia z poszczególnych obszarów, według następującej kolejności:
 - a) sprawdziany, prace klasowe, testy,
 - b) kartkówki i odpowiedzi ustne,
 - c) prace domowe i aktywność na lekcjach,
 - d) pozostałe oceny s wymagające
2. Uczeń może być nieklasyfikowany, z powodu nieobecności na zajęciach edukacyjnych przekraczającej połowę czasu przeznaczzonego na te zajęcia w szkolnym planie edukacji.

Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych:

1. Jeżeli uczeń lub jego rodzice nie zgadzają się z przewidywaną roczną oceną klasyfikacyjną z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych, z którą zostali zapoznani przez wychowawcę klasy w terminie 10 dni przed rocznym zebraniem klasyfikacyjnym rady pedagogicznej na spotkaniu z rodzicami, to zgłaszają swoje zastrzeżenia do dyrektora szkoły w formie pisemnej (podanie, wnioski) w terminie 2 dni roboczych od dnia zapoznania z propozycją oceny;

2. Dyrektor szkoły następnego dnia informuje na piśmie ucznia lub jego rodziców o wyznaczonym dniu, w którym odbędzie się pisemne i ustne sprawdzenie umiejętności i wiedzy ucznia w zakresie danych zajęć obowiązkowych i dodatkowych;
3. Sprawdzenie poziomu wiedzy i umiejętności ucznia po wyrażeniu niezgody ucznia lub jego rodziców z przewidywaną roczną oceną klasyfikacyjną z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych odbywa się w części pisemnej i w części ustnej z każdego z przedmiotów, dla których uczeń lub jego rodzice nie zgadzają się z przewidywaną roczną oceną klasyfikacyjną, w terminie 4 dni roboczych od zgłoszenia zastrzeżeń ucznia lub jego rodziców;
- 4) Sprawdzenie wiedzy i umiejętności ucznia przeprowadza nauczyciel danych zajęć edukacyjnych w obecności wskazanego przez dyrektora szkoły nauczyciela takich samych lub pokrewnych zajęć edukacyjnych;
- 5) Z przeprowadzonych czynności sprawdzających sporządza się protokół (oddzielny dla każdego przedmiotu z zajęć obowiązkowych i dodatkowych), który zawiera: imiona i nazwiska nauczycieli, którzy przeprowadzili czynności sprawdzające; termin tych czynności; zadania sprawdzające; wynik czynności sprawdzających oraz ustaloną ostateczną ocenę; podpisy nauczycieli, którzy przeprowadzili czynności sprawdzające; pisemny wniosek ucznia lub jego rodziców oraz protokół z przeprowadzonych czynności sprawdzających znajduje się w dokumentacji szkoły.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych:

1. W stosunku do uczniów, u których stwierdzono deficyty rozwojowe i choroby uniemożliwiające sprostanie wymaganiom programowym, potwierdzone opinią lub orzeczeniem poradni psychologiczno-pedagogicznej albo opinią lekarza specjalisty, nauczyciel jest zobowiązany dostosować wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych ucznia i opracować w zespole indywidualny plan pracy z uczniem o specyficznych potrzebach edukacyjnych (zgodnie z obowiązującą w szkole procedurą). Wymagania te są określone w odrębnej dokumentacji. W ocenianiu uczniów z różnymi dysfunkcjami uwzględniać należy zalecenia poradni, m.in:
 - a) wydłużenie czasu pisania sprawdzianów, prac klasowych oraz testów, wykonywania ćwiczeń praktycznych oraz odpowiedzi ustnych.
 - b) Możliwość rozbicia ćwiczeń złożonych na prostsze i ocenianie ich wykonania etapami.
 - c) Konieczność odczytania poleceń przekazywanych innym uczniom w formie pisemnej,
 - d) Branie pod uwagę poprawności merytorycznej wykonanego ćwiczenia, a nie jego walorów estetycznych,
 - e) Możliwość (za zgodą ucznia) zmiany pracy pisemnej (praca klasowa, sprawdzian, test) na odpowiedź ustną,

- f) Podczas odpowiedzi ustnych zastąpienie pytań złożonych większą ilością prostych,
- g) Możliwość udzielenia pomocy w przygotowaniu pracy dodatkowej,
- h) Brać pod uwagę stosunek ucznia do przedmiotu, jego chęci, wysiłek, przygotowanie do zajęć w materiały, niezbędne pomoce itp.

1. Punkty uzyskane ze sprawdzianów, prac klasowych, testów i kartkówek przez uczniów objętych pomocą psychologiczno – pedagogiczną, są dostosowane do ich potrzeb.

Uczniowie z dysleksją i dysortografią:

Słaba technika i tempo czytania, rzutują na ogólne zrozumienie poleceń wobec czego nauczyciel:

- Wydłuża czas przeznaczony na przyswojenie modułów tematycznych,
- Wydłuża czas na udzielenie odpowiedzi ustnych,
- Pozwala pisać sprawdzian w czasie dłuższym od pozostałych uczniów,
- Dodatkowo wyjaśnia i nakierowuje na prawidłowy tok myślenia,
- W indywidualnych, uzasadnionych przypadkach dopuszcza się, by na sprawdzianie uczeń wybrał sobie z gotowego zestawu połowę zadań (te które są dla niego najłatwiejsze),
- Nauczyciel wydłuża uczniowi z dysfunkcjami czas potrzebny na poprawę oceny ze sprawdzianu,
- Dopuszcza się możliwość ustnego odpytywania podczas konsultacji indywidualnych.

Sposoby dokumentowania osiągnięć uczniów:

1. Wszystkie oceny cząstkowe oraz klasyfikacyjne śródroczne i roczne są odnotowywane w dzienniku lekcyjnym. Oceny cząstkowe mogą być również odnotowane w zeszytach przedmiotowym ucznia lub na wydłużonej pracy wytwórczej.
2. Dokumentowanie innych działań ucznia może przebiegać w sposób ustalony z uczniami.
3. Sprawdziany, prace klasowe oraz testy są przechowywane przez nauczyciela do końca roku szkolnego, udostępnione do wglądu rodzicom/prawnym opiekunom ucznia przez n-la przedmiotu.
4. Wytwory działań uczniów mogą być prezentowane w formie wystaw klasowych lub szkolnych bądź w postaci prezentacji multimedialnej.
5. Dyplomy lub inne nagrody, uzyskane w konkursach szkolnych i poza szkolnych, wręczane są na apelach szkolnych lub prezentowane w innej formie (np. na stronie internetowej szkoły), a także mogą wzbogacić kronikę szkoły.